

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Tovărășii productive.

Unul câte unul plugarii nu o să mai poată lupta împotriva greutăților de tot felul, mari și multe până acum, mult mai apăsătoare și nenumărate în viitor.

Deoparte dările cele mari, ce se cer din partea statului (țerei), comitatului și comunei; de altă parte cerințele tot mai mari și mai arzătoare pentru susținerea școlii și bisericii, a preotului și învățătorului; adaugă la aceste, că susținerea familiei și creșterea copiilor e tot mai costisitoare din an în an. Ear' față de aceste cerințe, căror — vrând nevrând — trebuie să facem destul, unul după altul ni-se înfățișează ani răi, amenințând viitorul plugarului român și totodată și al nației.

Răul, ce ne stă înainte, nu-l vom putea opri și delătura, decât prin unirea puterilor, cari — acum răslețe fiind — se mistue rind pe rind în lupta cea grea a vieții. Cei mai mulți însă nu ne putem da seamă nici pe departe despre ce însemnează unirea puterilor.

Biserica, școala și casa comună din fiecare comună, preotul, învățătorul, notarul primarul și ceilalți deregători comunalii se pot susține numai prin unirea tuturor celor din comună; tot numai dând câte ceva fiecare membru al comunei se pot ține: ciurdarul, stăvarul, pécurarul, purcarul, jitarul, pădurarii, vighitorii,

păzitorii de noapte ș. c. l. Prin ajutorul tuturor se fac și drumurile, podurile ș. a.

Toate aceste întocmiri sunt introduse în viața comunelor din timpuri străvechi și știm, că necazul și lipsa au fost și sunt cei mai buni povățuitori ai oamenilor. Întocmirile însă, de cari pomenim, nu mai sunt îndestulătoare în timpurile aceste grele prin cari trecem; însăși povara, care apasă neîntrerupt atât de tare asupra noastră dovedește, că starea în care ne aflăm nu mai poate dăinui mult tot așa și deci trebuie să ne gândim și la aceste moduri de unire a puterilor pentru înaintarea în bunăstare.

Este un rău foarte mare pentru economie, că ea dă altora numai produse brute, adică așa cum es din mâna naturii, s. p. laptele, bucatele în grăunțe, vitele, lemnele ș. a. Ca aceste produse să se poată întrebuița trebuie să treacă prin o mulțime de alte mâni, cari toate se silesc să câștige și prin aceasta prețul produselor brute, adică partea ce i-se vine plugarului, suferă un mare scăzământ.

Cu privire la lapte în unele țeri economia trage la sine prin așa numitele *lăptării raționale* aproape tot câștigul, ce se poate scoate din produsele laptelui. Aceste lăptării au început a se introduce și în țeara noastră, dar' nu din partea Românilor, ci în comune locuite de Unguri. Noi — cei mai mulți — n'avem nici idee (gând) despre câștigul, ce s'ar

pute face prin înființarea numitelor lăptării. Din contră ținem și acum vite pierdute și slabe de lapte, încât multe de abia își pot nutri vițelul; pe când în toate comunele oamenii trebuie neapărat să-și dea silința de a prăsi vite de soiu, alese în toate privințele și îndeosebi de acele, cari, cum se zice, se verse lapte. Cu astfel de vaci mai cu seamă unde sunt pășuni de munte — și atari comune avem destule — se poate face lucru mare.

Înainte de toate se cer spre acest sfârșit baci instruiți (învățați) și punerea la cale a tovarășilor, cari pe lângă o conducere înțeleaptă și puse pe un temelie larg, cu menirea de a perfecționa (îmbunătăți) producțiunea, ar aduce mulți bani în popor, mărindu-i bunăstarea și împedcând emigrațiunea (trecerea în alte țeri).

Dar' și alte încercări trebuie negreșit să se facă pentru binele plugarilor, pentru-că starea lui, se poate zice, că e cea mai apăsătoare și munca lui cea mai rău răsplătită dintre toate. Când economii, legați în tovarășii, ar înființa mori, brutării (pitării), măcelării ș. a., pentru-ca să nu vândă grăul, ci pâinea, nu vita vie, ci carnea cu punctul și chilo, în acest cas nu numai am ave nădejde de bine, dar' am pute fi chiar siguri, că starea de azi a plugarilor se va schimba, pentru-că cu chipul acesta bogățiile nu se vor mai pute aduna tot numai în pungile speculanților, cari profitează de neștiința economului, ci banii vor mai rămâne și la popor, ușo-

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de I. Dariu.

(Urmare și fine).

Din nori isvorește binecuvântarea și revărsă ploaia, și printre nori ne surid razele soarelui. *Schiller.*

Numai singur omului i-s'a dat darul unei voci plăcute, unei expresiuni clare, unei vorbiri legate și pricepute. *Reinhard.*

După haine, după port,

După ris și după mers

Poți pe om ca ră-l cunoști,

Ca părea după vers. *Hippel.*

Artele folositoare

Aduc pâne și onoare.

Proverb german.

Nėrozia și mândria

Cresc tot pe același pom

Proverb german.

Noi fiii oamenilor

Și robi vecinici ai păcatelor:

Știm puține pe pământ

Și ne țesem casa 'n vânt;

Purtăm foarte multe arte

Și-ajungem de țel departe,

Claudius

Înălțarea, onoarea, puterea și mărirea sânt deșertăciuni. Sânt un pisc fălos al unei regiuni lumești acoperit de nori; sânt un capăt tremurător al unui toisag de pelerin, ear' celalalt capăt îl acopere întunerecul — groapa. *Matthiason.*

Iubirea de sine naște deșertăciunea, îngâmfarea, mândria și fălnicia. *Zimmermann.*

Mormântul este adânc și tăcut și marginea lui ne desparte de lumea aceasta; ne acopere c'un vestmânt negru într'o țeară necunoscută. *Salis.*

Puiu de ploscă.

I.

Un Sėrb mergėnd pe drum dete peste o ploscă plină cu vin nou.

Se uită el la ea și se minună neștiind că ce dihanie o mai fi și așa

asa lată

bărligată

legată 'n curele toată.

În cele din urmă, după multă chibzuință, o luă la băieri și poroi acasă.

Mergėnd el așa, tot uitându-se la ea și mirându-se, eată că se întâlnește cu un Român.

— Ei, bre, Române, zise Sėrbul, știi tu bre, ce e asta?

— Ce să fie, Sėrbule, ce, ești chior? nu vezi că e ploscă?

Atât zise Românul și-și căută de drum, gândind ca Sėrbul vrea să-și rize de el.

Ajungėnd acasă, Sėrbul chemă numai decât pe toți Sėrbii dimprejur, și arătându-le mișunea ce găsisese,

toți o luară

și-o sunară,

rându-'i greutatea trupului și indulcindu-'i amarul sufletului.

Sânt, precum se vede, chipuri și moduri destule pentru îndreptarea spre bine a soartei plugarilor. Cultura sau luminarea minții vor deschide tot mai multe și mai bune căi, cari vor scoate pe econom din încurcătura, în care a ajuns, și-'l vor povățui spre ținta de toți dorită a bunăstării și îndestulării. Numai cât „porumbul fript nu cade de sus în gură“. Tot așa stă treaba și cu binele, pe care atâta îl dorim toți din toate părțile. Acest bine îl vom ajunge numai prin muncă și ostenele săvârșite în urma judecății sănătoase. Va se zică nu mai poate merge ca până acum pășind tot numai pe nimerite și pe noroc, adecă încredințându-ne viitorul bunului plac al întâmplării. Tocmai de aceea datorința sfântă au atât luminătorii poporului, cât și poporul însuși a se abate de pe calea cea rea pe calea mântuirii din lipsă și sărăcie. Noi dela această foaie în tot numărul arătam ce și cum e de făcut, acum într'o privință, acum într'alta. Fie, ca povețele noastre să reverse tot mai multă lumină și rivnă în cetitori, pentru-ca înaintarea prin unirea puterilor în toate cele bune și de folos să o vedem fapt împlinit cu un cias mai în grabă.

Situația în Ungaria devine, în legătură cu cea din Austria, din ce în ce mai serioasă. Se vede aceasta și din ținuta foilor. Vehementul opozițional „Magyarország“ începe a scrie pentru Bánffy, asigurându-l de sprijinul opoziției și strigându-i cu încurajare: „acum se vedem pe vierul selbatec din Ardeal!“

De altă parte vecinic guvernamentalul Pester Lloyd înregistrează cu mulțumire ținuta presei opoziționale și face apel la toate partidele opoziționale să se constituie într'un singur »grup de

apărare în contra relelor urmări ale unei căderi austriace».

Printre șire, ba chiar cu cuvinte apriate »P. L.« arată că în *Austria se va introduce negreșit federalismul* și se teme că »oscilațiunile furtunoase ale schimbării ce se pregătesc în Austria se vor arunca și în atmosfera politică« a Ungariei.

Regele României în Rusia.

Una dintre cele mai însemnate întâmplări din urmă este visita Regelui României Carol I. la curtea Țarului Rusiei. Despre această vizită s'a vorbit mai de mult. Ea s'a făcut acum, și pentru România și peste tot pentru Români este de cea mai mare însemnătate. Regele României atât în lunga sa cale, cât și în Petersburg a fost primit cu cele mai mari onoruri. Puternicul Țar, stăpân nețermurit peste o sută de milioane și mai bine de oameni, a așteptat la gara din Petersburg pe Regele României și pe Moștenitorul tronului român, 'i-a primit foarte călduros, archiducii și poporațiunea le-a făcut ovațiuni, atât în Petersburg, cât și în alte orașe ale mării împărății.

Aceasta însemnează, că România s'a ridicat mult și numără mult chiar și în ochii puternicei Rusii, care până mai de curând ar fi voit să pue mâna pe fostele principate române. Aceasta ne arată, că neamul nostru s'a ridicat în cinste și mărime, dar' despre aceasta vom vorbi de alte-ori. Acum dăm pe scurt amănunte despre călătorie și primire.

Plecarea.

Regele Carol și Prințul moștenitor Ferdinand, însoțiți de o suită, în care era prim-ministrul Sturdza, generalul Vlădescu ș. a. au plecat din Sinaia în 25 Iulie dimineața, petrecuți fiind la gară de toți fruntașii aflători în Sinaia, de trimișii statelor străine etc.

Pe unde trenul a trecut, Înălții călători au fost primiți cu ovațiuni, deși Regele a zis, că să nu 'i-se facă primiri, căci nu are timp să se oprească.

La Cernăuți.

Percurgând întreagă România, în fine trenul a intrat pe pământul Bucovinei și sosi la Cernăuți. Aici Regele a fost întâmpinat de o uriașe mulțime de oameni și a fost salutat de presidentul țării, Bourguignon. Când trenul a sosit în gară, publicul prin urale însuflețite și nesfârșite a aclamat pe Înaltul oaspe, care adânc mișcat a apărut la fereastra cupeului mulțumind mișcat, a eșit apoi pe platformă și neîncetând aclamările s'a dat jos din tren, întreținându-se timp mai îndelungat cu publicul eșit la gară, ca să-'l întâmpine.

După-ce Regele a vorbit cu mai mulți fruntași, între cari cu presidentul țării, cu profesorul Sbiera, cu baron Dr. Alex. Hormuzachi, preotul Brădăleanu dela Gura-Humorului ș. a., trenul s'a pus în mișcare, petrecut până în depărtare de aclamările însuflețite ale publicului.

În Varșovia.

Trenul a mers mai departe prin Galiția. La Lemberg a sosit în 26 Iulie noaptea și a fost salutat de autoritățile de acolo și de viceconsulul Rusiei. Trecând pe pământ rusesc, cea dintâiu primire frumoasă s'a făcut Înălților oaspeți în Varșovia, capitala Poloniei rusești. Orașul a fost împodobit cu steaguri, gara asemenea a fost decorată cu flori, stindarde și tapete.

La gară au eșit spre întâmpinare guvernatorul prințul Imeretinsky și toate notabilitățile (căpeteniile) civile și militare. La sosirea trenului muzica a cântat imnul național românesc. Regele și suita, însoțiți de cei eșii la gară, s'au dus în trăsurile deschise, între aclamările mulțime de pe ulițe, la palatul Lesenki. În cinstea oaspeților s'a dat un prânz de gală, unde s'au ținut toaste, apoi o reprezentație și iluminarea parcului dela palat etc.

În Petersburg.

Din Varșovia Regele nu s'a mai oprit până în capitala Rusiei, Petersburg, unde a sosit în 28 Iulie. Primirea ce 'i-s'a făcut

vinul lincănea,
și ei se mira

Pe când o tot clătinau, hop! d'odată sare dopul tocmai în nasul Sârbului,
și-'l lovește,
de-'l pârlește.

Sârbul, mai de durere, mai de frică, o asvirle cât colo, și apoi
dau cu toți năvala
din bordeiu afară.

Acum, cum s'o scoată din bordeiu, aici e aici.

Fiecare își dădeau părerea.

Unii ziseră s'o începe cu fum de ardeiu.

Alții că s'o zburătească cu căpățini de napi până-ce vor omorfo.

Alții în cele din urmă, ziseră c'ar fi mai bine s'o scoată încet pe o prăjină lungă și s'o arunce în riu.

Părerea asta găsindu-se de toți msi bună, se alese

Dedù Ivan
cel mai avan hoțoman
și cătând o săpă lungă
cu coada lungă

poruncii tăcere,
se stîrzi pe picioare
și
pe țîrș,
pe pitîș,

O prinse în cârlig și o aruncă în apă.
Ear' Sârbii de bucurie
plecară la „Sfântul-Ilie“
și dedură liturghie.

II.

Într'altă zi, tot acel Sârb, mergând pe drum, dete peste un cias, cu băierile lui.

Se uită el mult la cias, neștiind că ce dihanie o mai fi și aia

lătuță,
micuță,

legată cu cureluță.

În cele din urmă, după multă chibzuință, luându-'l de băieri porni pe drum spre casă.

Tot uitându-se la el și tot întorcându-'l bagă de seamă

că tot lincănea,
că tot plescănea,
par'că mirăia,

și numai decât își aduce amint Sârbul de ploscă, și vîzînd că și seamănă

și la cap,
și la coadă,
și cureaua ce-'l înoadă,

îl asvirle cât colo, și începù a-'l sburătări cu bolovani de pe drum.

Tocmai atunci, trecînd niște Români și vîzînd ce făcea Sârbul, stătura locului mirași.

Mai apoi, întrebându-'l de ce-'și turtește ciasul cu pietri, el zise:

„Asta puia de plosca este
și pe mă-sa o jalește
și caută ici,
și caută colea,
pân'ce întra la bordeiu,
și aci intratu,
nasu mi mancatu“.

Românii nepricepînd nici o boabă din ce vrea să le spuie, crezură că e nebun, își făcură cruce și-'și căutară de drum.

Din „Albina“.

(Culeasă din popor).
Const. N. Mateescu.

aici, a fost una dintre cele mai călduroase. Întru întimpinarea lui a eşit însuși Țarul, însoțit de marii principii și de autoritățile militare înalte.

Despre primire și alte sărbări vom continua în nrul viitor. Azi dăm toastele, al Țarului și al Regelui Carol, rostite la prânzul de gală, dat în palatul din Peterhof.

Toastul Țarului.

Țarul Nicolae a spus următorul toast:

»Mulțumesc Maiestăței Voastre pentru vizită și ridic paharul meu în sănătatea Maiestăței Voastre. Ridic paharul mai departe în sănătatea Maiestăței Sale Reginei și a Alteței Sale Principelui Ferdinand, precum și pentru fericirea României.»

Toastul Regelui Carol.

Regele Carol a răspuns astfel:

»Dați-mi voe, Maiestate, ca să exprim profunda mea mulțumită pentru grațioasele cuvinte, precum și pentru călduroasa și cordiala primire, cu care Maiestatea Voastră m'ați împărtășit; permiteți-mi mai departe să vă asigurerez cât de mult m'au pătruns acele semne ale atențiunei amabile, cu cari Maiestatea Voastră m'ați îngăduit. Amintirea petrecerei mele în Rusia îmi va rămâne pentru veci întipărită în inimă, întocmai ca și amintirea acelor fericite timpuri, când oastea mea cea tinăra lupta pe câmpul dintre Dunăre și Balcani, alături cu armata vitează a Maiestăței Voastre, de care astăzi prin bunătatea Maj. Voastre mă leagă o nouă și prețioasă legătură. Una fiind cu țeara mea în sentimente și în acea vie și sinceră dorință, ca visita mea la Maiestatea Voastră să producă cele mai bune relații și să contribuie ca legătura existentă cu puternica împărăție a Maiestăței Voastre să devină și mai strânsă — dorința mea cea mai ferbinte este fericirea Maiestăței Voastre și a casei împărătești, și rog prevedința divină, ca să reverse toate binecuvântările sale peste Maiestatea Voastră și supușii sei credincioși. Ridic paharul meu pentru sănătatea Maiestăței Voastre, pentru sănătatea Maiestăței Sale Țarevnei și a augustei mame a Maiestăței Voastre. Trăească Măiestățile Lor.»

După toastul Țarului muzica întonă imnul român, iar după al Regelui Carol cântă imnul rusesc.

Bismarck.

În 30 Iulie a închis ochii pentru vecie cancelarul numit „de fer”. A fost o figură, cunoscută după nume și la poporul nostru. Născut în 1 Aprilie 1815, a fost chemat să sevirșească mari fapte în istoria popoarelor din Europa. Militar, diplomat, și-a pus de țintă îndeplinirea visului german: unitatea tuturor Germanilor sub o singură coroană, sub o singură comandă.

Germania a fost țeara, în care singuraticile căpetenii și-au știut câștiga în decursul veacurilor o autonomie, care

numai în favorul neamului nemțesc n'a fost. O mulțime de prinți, duci, regi sunt și astăzi în țările și țerișoarele germane. Bismarck cu mâna lui de fer le-a grămadit pe toate sub comanda regelui Prusiei (căpetenia Burcușului).

În anul 1848, când toate popoarele minate de Franca se luptau pentru libertate, Bismarck încă era deputat în parlamentul din Frankfurt lângă Main, de care am făcut amintire în cronica anului 1848. Vorbăria multă, care s'a făcut în acel parlament, l'a făcut dușmanul fățiș al dietei prusiace, în care a declarat, că soarta unei țeri nu se hotărăște prin vorbiri, ci prin foc și plumb.

Vezând, că Austria nu se supune stăpânirii prusiace în privința țerilor nemțesti, a pornit în anul 1866 războiul în contra ei. În luptele dela Königgrätz și Josefstadt, unde au murit atâția soldați români — sărac Român! — Austria a fost cu ajutorul Maghiarilor, cari și aici s'au arătat dușmani Împăratului, învinsă și scoasă din tovărășia țerilor germane, cari au format apoi o împărăție. Francezii, temându-se de această Germanie, au declarat în anul 1870 războiul Germaniei. În 1871 s'a sfârșit acest război nefericit pentru frații noștri Francezi, cari au pierdut două țerișoare: Alsația și Lotaringia.

Cu atât mai mult au câștigat Nemții: formarea împărăției germane, care întărindu-se tot mai mult a ajuns o putere, fără de care nu se poate întempla nimic în Europa.

Bismarck și unealta lui ascultătoare Wilhelm I. au dus-o în bună înțelegere. Murind Wilhelm I, ficiorul și apoi nepotul acestuia, Wilhelm II., care e acum împărat, n'au putut-o duce la olaltă. Bismarck a trebuit să se retragă înainte cu șapte ani din toate posturile înalte ce a ocupat. Dar' vorba lui, spre neșazul Împăratului german, era cu dor ascultată de națiunea germană. Acum e mort. Noi Românii avem de a-i mulțumi, că a ajutat Maghiarilor se ajungă în poziția, din care bicinesc în noi. D-zeu să-l ierte.

Procesul judeului Mahr.

Cât de departe merg cu ticăloșia în ziua de azi mulți dintre deregătorii cercuali, ne dovedește din nou procesul judeului cercual Mahr din Bozovicu. Acesta e German (Șvab) de naționalitate, dar' avea o deosebită atragere către Români, domni și țărani. De aceea nu era lucru rar a-l vedea în societatea Românilor și chiar la casina română. Asta a fost destul, ca să turbure mintea primpretorului Szabó din cercul Bozovicului, făcându-l să vadă în Mahr un primejdios aliat al „irredentaștilor”, „daco-romaniștilor”. Se pune și ticăloșie contra judeului cercual o denunțare, în care îl arată de „primejdios” pentru stat. Culmea mișeliei a fost însă sîla, ce a făcut-o unor notari, ca să câștige pentru această denunțare

cât mai multe subscrieri dela primari, vice-primari și învățători. 32 de primari etc. au subscris, mai toți înșelați cu vorbele, că au să subscrie un atestat de moralitate pentru Szabó.

În contra lui Szabó și conșoții a ridicat judele Mahr acuză pentru calumnie și vătămăre de onoare. Procesul s'a pertractat la judecătoria din Caransebeș în 26 Iulie n. Între martorii citați a fost și Jakabffy Imre, secretar de stat, care a mărturisit, că el a dat ordinațiuni lui Szabó, ca să urmărească mișcările politice și să facă arătare, „căci noi trebuie să cunoaștem mișcările politice ale oamenilor acestora și nu numai faptele, dar' chiar și gândurile lor”.

După ascultarea martorilor, procurorul a cerut aspra pedepsire a calumniatorilor lui Mahr. În sentința adusă a fost condamnat Szabó pentru calumnie și vătămăre de onoare cu 270 fl., Petrovicu, Balogh, Popovicu, Bogdan, Fürstner, Epure și Grama cu câte 150 fl. pentru vătămăre de onoare, Ceialași acusați, unelte înconștii ale lui Szabó, au fost achitați.

Asociațiunea la Beiuș.

Am dat în nrul trecut programa sărbărilor, ce Beiușenii le aranjează din prilejul ținerii adunării generale a „Asociațiunei”, în zilele de 26—29 August. În zilele aceste se vor ține două ședințe, anume una în 27 și a doua în 28 August. Comitetul „Asociațiunei” a conchemat adunarea și a statorit ordinea de zi a ședințelor, adevă obiectele ce se vor dezbate în ele.

Dintre aceste mai însemnate sînt raportul comitetului despre lucrările din anul trecut și dezbaterile asupra lui. Acest obiect e în ședința cea dintăiu. În a doua se va face alegerea secretarului, presidentului și a comitetului. Vor fi apoi disertațiuni etc.

Îndemnând de nou pe toți cetitorii noștri și cu deosebire pe țeranii români din împrejurimile Beiușului și din Biharia, să iee parte în număr cât de mare la adunare și la sărbări, unde vor vedea și auzi multe lucruri frumoase și vor învăța multe folositoare, dăm acum convocarea comitetului și ordinea de zi a ședințelor. Eată-o:

Convocare.

În sensul §§. 23 și 26 din statutele „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”, se convoacă adunarea generală ordinară a Asociațiunei în Beiuș, pe zilele de 27 și 28 August st. n. 1898, pe lângă următoarea

Programă:

Ședința I.

Sâmbătă, în 27 August 1898 st. n., la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului central în decursul anului expirat.

3. Alegerea comisiunilor de câte 3 membri:

- pentru examinarea raportului;
- pentru examinarea rațiunii pe 1897 și a proiectului de buget pe 1899;
- pentru studierea proiectelor de regulamente înaintate spre aprobare;
- pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.

4. Propuneri eventuale.

5. Disertațiuni.

6. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.

Sedința II.

Duminecă, în 18 August 1898 st. n., la orele 10 a. m.

Ordinea de zi:

- Rapoartele comisiunilor emise în ședința I.
- Alegerea secretarului I.
- Alegerea președintelui, vicepreședintelui și a comitetului central.
- Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
- Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
- Incheierea adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate prezidiului Asociațiunii în scris cu 8 zile, iar eventualele interpelațiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu, la 21 Iulie 1896.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p., vicepreședinte. Dr. Beu m. p., secretar II.

SCRISORI.

Producțiunea din Zagra.

Zagra, 20 Iulie.

Reuniunea de cetire și cântări din Zagra, despre care ați făcut amintire de repeți ori în *Foia Poporului* și est-timp a dat o producțiune de cântări și declamări împreună cu petrecere populară. Aceasta a fost Duminecă, în 17 Iulie n., și s'a ținut în sala școlii populare din sus, în care se află într-o sală și localul de cetire al Reuniunii.

Deși producțiunea de cântări s'a făcut fără lungi pregătiri, fiindcă acum peste vară coriștii nu prea cercetează regulat orele de instrucțiune, totuși a reușit bine. Producțiunea s'a început la 10 ore înainte de amiază, cu energicul cântec al lui N. Popovici: „Sunt vânător”, cor bărbătesc pe 4 voci, executat cu multă precizie și însuflețire. S'au mai cântat deasemenea în cor bărbătesc „Mândru-liță dela munte”, de G. Dima; „Vino lele”, de I. Vidu și „In pădure”, o prea frumoasă bucată pentru cor. Toate au mulțumit îndesjuns publicul ascultător și s'a dovedit, că corul Reuniunii din Zagra, pe lângă un mare interes din partea inteligenței și mai ales al dlor învățători, ar pute ajunge un valoros cor. Mult a făcut și corul de fete „Sub fereastră mândrei mele”, în compoziția lui Dima.

Chiar așa de bine cum au reușit corurile putem spune, că au reușit și declamările.

S'a declamat cu bună predare o poezie „Dimineța”, de coristul Ioan Năsăudean. Poezia cuprinde o hazlie scenă din idilica viață a ficiilor dela sate. Mult ris au făcut în ascultători anecdotele de Speranță „Pușca Jidanului”, declamată de Vasile Poptene, membru al Reuniunii, și „Mocanul la anaforă”, declamată de zelosul corist Ioan Turșan. Mai ales această din urmă a fost foarte bine predată și cu multă pricepere. Bune au fost declamările lui Ioan Drăgan — o poezie de Coșbuc — și a lui Grigore Crișan — „Omul în casa lui”, de Speranță.

După producțiune a urmat petrecerea populară, care a ținut cu multă însuflețire și veselie până în noapte. Sala de joc era foarte frumos decorată cu crengi de stejar și cu cununi de flori. Poporal din Zagra, care mai ales dela înfișțarea Reuniunii încoace, a înaintat mult, promovându-se în măsură însemnată gustul de cetire, a avut și de astă-dată în mijlocul multelor necazuri o frumoasă zi de veselie. Petrecerea a decurs în ordinea cea mai frumoasă. Pe acest popor harnic numai lăuda îl putem; nu putem să spunem însă asemenea cuvinte despre inteligență, care deși foarte numeroasă, dar' cu puține excepțiuni, nu face totul ce s'ar pute aștepta dela ea pentru înaintarea cunoștințelor folositoare în sinul poporului.

Nepăsării conducătorilor din comună se poate atribui și faptul ce-l remarcă ori-ce străin, că delușorul atât de frumos numit „Codrișor”, ce ajunge până în mijlocul comunei, stă neîngrădit și neplăntat. Ce grădină și ce parc frumos s'ar pute face din acest frumos dar al naturii, când acești conducători ar fi mai puțin materialisti și cu mai multă însuflețire pentru trebile comunei.

Părerea noastră despre Zăgăreni: poporul bun, dar' conducătorii slabi.

Cunoscătorul.

Un răspuns.

Sohodol, 12/24 Iulie 1898.

Onorată Redacțiune!

În corespondența publicată în nrul 28 al „Foi Poporului”, un „Sohodolean” își varsă amarul sufletului d-sale asupra acelora, cari nu arată interes pentru așezămintele noastre culturale, între cari, a aflat de bine, a număra și persoana mea.

În interesul adevărului și pentru-ca on. public cetitor să nu crează ce nu-i adevărat, sunt silit a reflecta următoarele:

Di „Sohodolean”, care nu e în Sohodol, e rău informat despre tot ce se petrece în parochia mea Sohodol și în comuna politică Sohodol, ba pot să afirm, că nici cea mai alabă idee nu are despre viața bisericească și școlară din această parochie, când susține cuvintele scrise la adresa mea. D-sa susține, că am fost sufletul și inima Sohodolenilor și acum din contră sunt cel mai rău văzut. Eată un neadevăr! Te rog, dle, nu mă clasifica așa rău, pentru-că și acum sunt sufletul Sohodolenilor precum am fost și mai înainte și pentru-ca să te încredințezi, fii bun și te informează și mai bine. Cu privire la școala noastră îți pot da următoarele lămuriri: D-ta susții, că „de școală puțin îmi pasă” și, „că lacrimile îți-se urcă în ochi, când treci pe lângă ea”, că „fără știrea comitetului parochial am sălășluit pe purtătorul civil de matricule”, care a făcut din sala de învățământ coteț de găisi, etc. Toate afirmațiunile

privitoare la școala noastră le declar de vorbe goale. Sala de învățământ e curată și di purtător de matricule, care e și vichenotar, nu o folosește după-cum susții d-ta. În odăile destinate pentru locuința învățătorului e sălășluit — vorba d-tale — di Vlas Ioan, pe basa unui conclud adus de comitetul parochial, dar' numai până la începutul învățământului.

Te asigur, dle pretins „Sohodolean”, că prin corespondența d-tale n'ai ajutat causei pe care vrei să o repreșenti. Intențiunea d-tale e vădită, ai crezut adocă că-mi vei mici încrederea, de care mă bucur înainte turmei mele și a oamănilor de bine, dar' te-ai înșelat. Se vede, că îți-a căzut rău, văzând pe Sohodolenii mei cum alergă la toate necazurile la mine, ca la un adevărat părinte și crezi, că vin tot cu brațele încărcate, de aceea mă învinuiești, că m'a cuprins pofta de câștig. Aceste am avut de a reflecta.*

Demetriu Goia,
paroch gr-or.

Din Turda.

Parastas pentru Dionisie Șuluțiu. — Noua școală română. — Lipsă de acțiune. — Un protopop demn. — Un preot patriotic. — „Foia Poporului”. — Sămănăturile. — Încheiere.

Turda, 27 Iulie n.

Dumineca trecută s'a ținut în biserică gr.-cat din loc un parastas pentru fericitul Dionisie Sterca Șuluțiu.

D. Șuluțiu a fost acela, care în iubirea sa de neam și în dor de progres și-a lăsat mai toată averea, constatătoare din 18—20 de mii, bisericii române gr.-cat. din Turda, spre a edifica o școală nouă, a întregi salarul învățătorului — și a înființa un nou post de învățătoare.

Tare nimerit zicea preotul în predica sa ocazională, că D. Șuluțiu n'a murit, căci numai aceia mor, după cari, murind, nu rămâne nici o urmă, nu lasă nici o roadă, însă Dionisie St. Șuluțiu va trăi veșnic în inimile noastre și a urmașilor nostri.

*

Din banii lăsați de dnasul s'a edificat deja noua școală română, mare, spațioasă și drăgălașă. Lăudând pe binefăcătorul nostru, ea va aduce roade însutite întru cultivarea sormanului nostru popor.

*

Tare dureroasă e aici lipsa de acțiune. De mult nu s'a făcut mai nimic pentru afirmarea existenței noastre, a Românilor prin aceste locuri.

O conferență politică nu se poate, e drept — grație lui Bánffy.

Dar' reuniunile noastre ar pute ține adunări, d. e. despărțământul „Astrei” (mai există?)

Un concert împreună cu teatru, o petrecere, o convenire socială, s'ar pute aranja.

Dar' nu-i nimic!

Toți tac, spiritele se dedau cu nelucrarea și peste toate să întinde sbărnaitor — csárdásul.

Ear' peste viitorul nostru un semn?*

*

* Am dat loc acestui răspuns, deși precum se vede di părinte Goia nu răstoarnă cele scrise de corespondentul nostru. Prin simplă negare nu se poate dovedi nimic, ci spre aceasta trebuie probe și dovezi. Red.

Dintre pușinii cari lucră zelos și pentru binele comun, trebuie să amintesc pe dl protopop al Cojocnei, Ciortea.

De puțin timp, de când administrează protopopiatul Turzei se văd deja roadele muncii sale, întru binele bisericii și școlii.

Sunt însărcinat să-i aduc mulțumite.

Durere — nu este holdă fără neghină. Eată, că preotul gr.-or. din Turda, își uită de sine, fraternisează cu patrioții, și le sărută labele pentru un os.

Cu credincioșii e într'o ceartă continuă, și își trădează biserica și superiorii.

Am informații sigure, că dînsul e acela, care a denunțat autorităților că Românii țin adunare secretă, când cu dizolvarea sinodului protopopesc ținut în Turda. Îmi vine greu să mai înșir. Rușine — destulă rușine.

M'am bucurat foarte, văzînd ce roade aduce „Foia Poporului” între țărani nostri. Pe aici prin jur au mulți înși „foia” și e speranță să se mărească numărul cetitorilor ei.

Ca să se vadă cum prețuiesc țărani această bună foaie, dau aici o convorbire cun un țaran despre ea.

— „D-zeu să-ți fie pe d-nii dela Sibiu, că într'adevăr multe sfaturi bune ne scriu aici în gazeta asta. De când o am, gîndești că-ș altul. Am învățat și eu la școală carte, dar' am mai uitat să cetesc. Acum de când cetesc foaia regulat — mă duc bine pe scrisoare. Apoi mai știu și eu ce-ți în lume, — și văd cum luptă d-nii nostri să ne capete drepturile înapoi.”

Sămănăturile din acest an sînt până acum foarte frumoase, și umple de speranță pe sormanii plugari, cărora într'adevăr numai atât le-a mai rămas. Oamenii se apucă de seceratul holdelor, cucuruzul până acum e tare frumos, și de nu va căde peatră se vor răsplăti bine ostenelele lucrătorilor.

Făcînd încheierea micului meu raport — trebuie să accentuez necesitatea uniunii, fiindcă cauzele stagnării nu sînt altele nici în aceste părți, decât ura și discordia, apoi emularea în nepăsare și nelucrare, ce-și are fatalul seu cuib între familiile române, din cauze de nimic.

De voiți succese uniți-vă, de vă veți uni (cel puțin în ciusul al 11-lea) fiți în veci cu inimile înălțate spre idealul național. Așa vom înainta!

„Deșteaptă-te Române”

În numărul din urmă al Foii Poporului am adus în chip casa în care a văzut lumina zilei Andreiu Mureșan, autorul falnicului nostru marș național „Deșteaptă-te Române”. În numărul de azi dăm originalul marșului, întocmai așa, cum a fost tipărit mai înainte, acum sînt 50 de ani în „Foaia pentru minte, inimă și literatură” — din Brașov.

Acest text și tipar original este cea mai frumoasă ilustrație, cu care putem împodobi „Foaia Poporului”.

Ținuta cu care s'a luptat preotul nostru în contra dușmanilor, o dovedește reușita proceselor avute, fiind ținut înaintea judecății și de 2—3-ori pe săptămână, avînd cu totul 16—17 pertractări, toate numai pentru-că 'și-a apărât biserica și școala.

Nu mai puțin de lăudat este purtarea de model a sîrguinciosului și muncitorului nostru învățător, Teodor Bogdan, care a impus chiar și străinilor.

În primul loc este examenul peste așteptare bun, ținut în 11 Maiu, sub presiunea domn protopop Hossu. Răspunsurile bune, declamările bine potrivite și foarte frumos predate, au produs multă bucurie, părinților pruncilor, cari pînă la lacrimi de bucurie, nu știau cu ce au de a-și mulțumi credinciosului învățător.

Surprinzător, atât pentru noi, cât și pentru străini a fost reușita lucrurilor făcute din papură; se vede că a pus pond mare și pe acest ram, care la noi la Români pînă acum a fost atât de negles.

La sfîrșitul examenului s'au împărțit cărți donate de marimosul nostru „tata copiilor”

Aron Bocca-Velchereanul, după care a urmat frumoasa vorbire a dlui protopop, prin care mulțumește dlui preot local Mihail Pop-Lupu, ca director al școlii, apoi dlui învățător pentru multul interes ce 'l-au arătat față de școală zicînd, că: „nu numai în studii, fără chiar și în industria de casă și cant, progresul a fost peste așteptare reușit”.

După aceea mulțumește pruncilor și poporului, pe cari li îndeamnă ca să fie cu iubire față de conducătorii lor.

După aceea a urmat maiialul copiilor, la care a luat parte mai tot tineretul.

Nu pot trece cu vederea buna armonie ce domnește acum între țărani nostri, cari pînă acum au trăit tot numai între neînțelegeri. Înainte de a încheia raportul meu, voi să amintesc și despre petrecerea cu cîntări ținută în seara de prinderea postului mare, despre a cărei reușită, durere că nu s'a publicat nimic!

Succesul cîntărilor predate de dl învățător cu pruncii dela școala noastră, a fost peste așteptare. Cîntările bine alese și cîntate foarte frumos ne-au înălțat. Cu deosebire „solo” și cele trei „dueturi” au fost de admirat, asemenea și declamările, ca: „S'a turcitu-se băiatul”, „Dic potcoava”, „Deșteptarea României” etc.

Un Roman verde.

РЪСЪНЕТ.

Deșteaptă-te române din comuna cea de mîrte,
Din mare te aducînd războiul de tirani!
Auzm, ori nici odată vroilege' ai zău cîrte,
La război cu ce 'nșine lui vroii tui dăcuman!

Auzm, ori nici odată cu dăm dovezi la asme,
K'o acce mîl mai aspie în cîrte de noman,
Și k'o a noștre pentrăi pîștrîmăș ează în nșme
Тримеѳтор de понол, în asme de Траѳан.

Дладе'д'у лате оръте, п'и каѳа 'н ц'лар де тине
Кем стаѳ ка vroii д'и тасате воинѳ есте де м'и!
Он тас е'л ма' адоанѳ ми сар ка л'ул д'и етине
Вотрѳл, въраѳл, ж'нѳл, тинерѳ дин м'анѳл ми дин
к'амѳл!

Принѳл т'рреде змаре, М'ихаѳс, Ш'еѳан, Корѳине
Ла п'адѳа ромѳл, л'а'л vroșтѳл ст'рѳленорѳ!
К'е враѳеле армате, к'е ф'онѳл vroșтѳ 'н вине,
В'идѳл 'н ливертате, орѳ м'орте ст'рѳлѳ тоѳл!

Пе по'л в'л н'имѳрѳ а п'имеѳл рѳѳтате
Ш'и о'рѳа п'евнѳре ла М'ихов ми Карѳанѳ!
Дар по'л п'ѳтрѳнѳл л'а с'олет де с'олѳта ливертате,
Ж'ѳрѳл, к'е vom да ш'ѳла, с'е ф'им п'ерѳрѳаѳраѳл!

О мамѳ в'идѳнѳл д'ела М'ихаѳс ч'ел mare
Прерѳнде д'ела ф'и'нѳл азѳл м'ѳлѳ д'ажѳтор,
Ш'и властѳлѳ к'е л'акрѳмѳл д'и о'кѳл, пе орѳ ш'и к'арѳ
Д'и ас'рѳелѳ де п'ерѳнѳл се ф'азе в'лзѳтор.

Де о'лѳѳере с'е п'еарѳ, де т'рѳленѳ ми п'ѳѳѳѳл
Орѳ mare с'ар р'етранѳ д'и г'лорѳосѳл л'ок,
К'ѳнѳл п'аѳѳѳа с'ѳѳл мамѳа к'е inima d'ioșѳ
Ва ч'ере на с'е т'recет prin cavie mi ф'ок.

Нажнѳсе л'атарѳнѳл варѳарѳл семѳазне,
А к'ѳрѳл п'лѳѳлѳл ф'атѳлѳ ми азѳл л'е ма'л с'имѳим:
Auzm се в'арѳ в'оста д'и в'т'reлѳе ст'рѳлѳне;
Дар марѳор не ѳ Доѳана, к'е ш'и ас о'рѳимѳл.

Нажнѳсе д'еснорѳѳѳлѳ к'е в'т'reѳаѳа азѳл о'рѳѳѳ.
А к'ѳрѳл ж'ѳр д'и в'еанѳрѳл л'а в'ит'ѳелѳл л'акрѳѳ;
Auzm се 'нѳѳарѳѳл vroșтѳл д'и о'рѳа л'ор т'reѳѳѳ.
С'е л'е р'ѳпѳасѳѳ л'имѳѳ; д'ар м'орѳѳл л'азѳл о' д'ам!

REDACTOR GEORGIE BARICZ. EDITOR JOAN GOTT.

Din Câmpia Ardealului.

Lupta pentru școală. — Preot și învățător brav. — Examen și maiial. — Petrecere cu cîntări. — Bună armonie.

Cunoscută este starea tristă, în care s'a aflat înaintea de asta cu un an, școala română gr.-cat. din Șamșudul-de-Câmpie, când lăcomșii nostri compatrioți au voit ca să o îmbuce ca pe un fagure de miere, dar' amară le-a fost răsplata; căci albinele noastre prin o sîrguință aleasă 'și-au știut apăra fagurul. Dușmanii au pățit-o ca și ursul cu albinele — s'au reintors cu botul umflat — nu de împunsături, ci de — rușine.

Conducătorii nostri au făcut foarte mult pentru susținerea acestei școlii. Preotul aprig, învățătorul cu o sîrguință de albină, ne-au apărât în contra atacurilor străine.

Un Roman verde.

PARTEA ECONOMICĂ.

Insectele stricacioase bucatelor.

Ținându-se timp mai îndelungat bucatele în magazine și neluând de timpuriu măsurile de lipsă, se încuibă în ele unele insecte, dintre cari mai stricacioase sunt: *gărgărițele* și un fluture mic numit *tinea granella*.

Gărgărițele iernează în crepăturile lemnelor s. p. ale coșurilor. Ele găuresc grăunțele, în cari își așează ouăle. Din ouă se fac omide și din omide gărgărițele. Atât în starea de omide, cât și ca insect (gândac) deplin, gărgărițele fac mari pagube economilor, mâncând bucatele.

Tinea granella, acest fluturel stricacios, își așează ouăle între grăunțe, prinzându-le de olaltă prin niște fire subțiri, astfel că apar ca țesături cenușii. Din aceste ouă es omide, cari găuresc grăunțele din grămadă, dar' numai cele dela suprafață, prin lunile August și Septembrie. Când se se facă păpușe, omida se retrage în crepăturile scândurilor și grinziilor, cum și prin gunoaie, unde stau până când es din ele flutureii numiți, cari nu mai sunt stricacioși de-adreptul bucatelor, ci numai mijlocit prin depunerea ouălor, din cari ear' se prăsesc la timpul seu omidele, ce găuresc grăunțele, mistuind tot ce e bun în ele.

Pentru-ca bucatele să fie scutite de aceste insecte e neapărat de lipsă, ca înainte de așezarea bucatelor toate crepăturile și găurile coșurilor, magazinelor ș. a. să se astupe cu dosăvirsire, ca numitele insecte să n'aibă unde să ierneze, apoi să se opărească cu leșii tari, ca nici urmă să nu rămână de insectele din vorbă sau de păpușile lor. Mult ajută și aierisarea și întoarcerea repetită adese-ori a bucatelor; dar' peste toate curățenia cea mai mare este, care apără bucatele de insectele stricacioase.

Apărarea gunoiului pentru a nu perde materiile nutritive.

Perderi însemnate de materii nutritive pentru plante se pot întâmpla în mai multe feluri, și anume: prin aborirea unor părți, când cu putrezirea gunoiului, prin pătrunderea materiilor curgacioase ale gunoiului în pământul de sub el și prin scurgerea zamei.

Putrezirea grabnică a gunoiului se împedecă în mod însemnat, ținându-l neîncetat în stare umedă, ceea-ce se poate ajunge vârsând regulat zamă de gunoiu peste întreagă grămada, sau în cas de lipsă chiar și apă.

Pentru împedecarea putrezirii repede a gunoiului și prin urmare și prin scutire de pierderea materiilor ca amoniacul

ș. a. foarte potrivită este întrebuințarea cainitului și ghipsului, cari se pun peste gunoiu în grajd și mai cu seamă peste grămadă, după-ce s'a scos gunoiul proaspăt și s'a îndesat. De vită se pune pe zi $\frac{1}{2}$ —1 chilo.

În lipsa cainitului și ghipsului face bune servicii și pământul, care se pune deodată în grosime de $1\frac{1}{2}$ cm. peste întreagă suprafața grămezei de gunoiu, după-ce acesta s'a călcat bine.

Mai departe pentru a împedeca lucrarea soarelui și a vântului asupra gunoiului, împuținând căldura și uscăciunea, este neapărat de lipsă ca groapa de gunoiu să fie plantată de jur împrejur cu arbori umbroși.

Tot de așa mare însemnătate pentru buna păstrare a gunoiului este și pozițiunea groapei de gunoiu și întocmirea aceleia. La groapa cu fundament slab — sau, mai bine zis, care n'are nici un fundament — multă zamă intra în pământulde sub ea. Ear' unde nu se iau din capul locului măsurile de lipsă pentru întocmirea poziției și prinderea zamei ce se scurge din grajd și grămada de gunoiu, acolo nu poate fi vorba de o bună îngrijire a gunoiului și nici de economie în regulă.

Unele reguli de căpetenie pentru creșterea porcilor.

1. Crește porci după o ținută hotărâtă și potrivită împrejurărilor economice, în care trăești și năzuește-te a urma pentru ajungerea acelei ținte în unire cu toți crescătorii de porci din împrejurime.
2. Alege de prăsilă numai scroafe și vieri sănătoși și buni.
3. Nu folosi porcii prea de timpuriu pentru prăsilă.
4. Îngrijește depurarea pentru împăspătarea trebuincioasă a sângelui lor.
5. Ține porcii în staule curate, uscate, luminoase, aeroase, potrivit călduroase și liniștite.
6. Nutrește-i potrivit soiului de nutreț și înainte de toate regulat cu privire la timpul nutririi.
7. Dă prilej porcilor de prăsilă să se poată mișca cel puțin o oră două la zi pe un loc potrivit pentru alergat.
8. Grijește, ca porcii să aibă necurmat la îndemână pământ, cărbuni și a. pentru trebuința lor, ca din ele să poată gusta după pofta inimei.
9. Ține porcii de prăsilă nutriți în o stare de mijloc bună.
10. Nutrește porcii totdeauna bine, dar' pentru-ca creșterea și ținerea lor să ți-se plătească, nutriră se fie după puțință ieftină.
11. Unde iartă împrejurările, poți să nutrești porcii peste vară în o parte însemnată la pășune.

12. Nutrețul mai cu putere să dai pe cât se poate în stare uscată.

13. La nutriră scroafei de a feta este a se purta o grije și regulă deosebită.

14. Cam cu 2 săptămâni înainte fătului, scroafa să se țină în un staul (coteț) deosebit.

15. Cu prilejul fătului să dai ajutor cât de puțin; dar' nici la o întâmplare să nu lași scroafa nesupraveghiată cu acest prilej.

16. E bine, ca în cele dintâi 36 ore după naștere dinții ascuțiți ai purceilor să se rupă spre a nu răni cu ei țitele mamă-sa.

17. Atât înainte cât și după făt scroafa e de a se nutri cu hrană bună (urlială de bob, fasole și secăra, apoi napii sunt de a se încunjura). Ca nutreț cu putere în astfel de împrejurări este bună făina de ovės, orz și grâu, țărțile de grâu și turtă de oleu.

18. După-ce purceii au ajuns la 10—14 zile, pe timp frumos se lasă cu mamă-sa în toată ziua câte o jumătate de oră afară slobozi.

19. Când purceii sunt de trei săptămâni, trebuie obișnuți și cu alt nutreț afară de lapte, s. p. grăunțe de grâu, de orz ș. a.

20. Cel puțin la vârsta de 4 săptămâni, purceilor să li-se dee, pe lângă supt, și alt nutreț, mai întâi de câte trei-ori, mai târziu și de câte 5-ori la zi.

21. Când sunt de 6, cel mult 7 săptămâni, purceii se iau dela mama lor, înțercându-se.

22. Un porc, despre care știi sigur (de bună-seamă), că vine dintr'un staul nesănătos, să-l ții deosebi cel puțin două săptămâni, într'un staul ușor de desinfecat (de curățit prin leacuri).

Peronospora viticola.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului“ atrage atențiunea celor pe cari îi privește asupra următorului:

Statut

despre apărarea contra peronosporei (*Peronospora viticola*).

§ 1.

Fiecare comună, în al cărei teritor sunt vii cultivate regulat, este datoare a procura în număr și cantitate de ajuns instrumentele și materialele necesare pentru apărare și a le pune la dispozițiunea posesorilor de vii la timp potrivit. Spesele de procurare se anticepează din cassa comunală.

§ 2.

Pentru executarea dispozițiunilor de apărare este responsabil primarul comunal, resp. orăgenesc.

Primarul comunal își face dispozițiunile în cadrul acestui statut și al ordinațiunilor.

ce se vor eda eventual mai târziu, cu conlucrarea unei comisiuni executive, constituită sub președintele său.

Comisiunea executivă constă din 3 economi de vii inteligenți (pricepători) aleși în fiecare an de timpuriu de către reprezentanța comunală și din notarul comunal sau cercual, resp. de funcționarul orășenesc designat de primarul orășenesc. Notarul cercual (comunal) resp. funcționarul designat de primarul orășenesc este totodată notarul comisiunii.

§. 3.

Comisiunea executivă are datoria a se îngriji, ca instrumentele de stropit și materialele de lipsă să se procure de timpuriu cumpărându-se, resp. împrumutându-se, și ca măsurile de apărare să se facă conform procedurii prescrise în instrucțiunea edată de ministrul de agricultură și aceluși la acest statut, eventual conform vre-o altei proceduri probate.

§. 4.

Pentru asigurarea unui rezultat favorabil al măsurilor de apărare comisiunea executivă încredințează instrumentele de stropit (tulumbele, stropitoare) unui sau mai multor lucrători (zileri) pricepători (inteligenți), pe cari trebuie să-i trimită la economia de model comitatensă din Sibiu, ca să-și însușească cunoștințele de lipsă în manipularea instrumentelor de stropit.

Membrii comisiunii de executare asigurarea trebuie să-și însușească cunoștința în stropire, ca cu atât mai mare succes să poată controla stropirea.

Membrului comisiunii executive, care amestecă licidul de stropit și controlează imediat lucrul zilerului încredințat cu stropirea, îi compete pentru lucru, ce nu trece peste $\frac{1}{2}$ zi, diurn de 2 coroane, pentru lucru mai mult sau de 1 zi, diurn de 4 coroane.

§. 5.

Fiecare posesor de vie trebuie însuși să se îngrijească, de a duce la fața locului apa necesară pentru stropit și totodată trebuie să dea unul sau mai mulți lucrători, cari să ajute lucrătorului expert exmis de comisiunea executivă.

Dacă posesorul de vie la prima provocare nu va corespunde acestor datorii, va procura primarul comunal atât apa cât și lucrătorii de ajutor pe spesele posesorului de vie neglijent.

§. 6.

Comisiunea executivă trebuie să se îngrijească, ca toate viile din teritoriul comunei să se stropescă negreșit încă până a nu se fi ivit peronospora, prima dată până la finea lui Mai și după aceea a doua oară până la finea lui Iunie.

Dacă boala peronospora (care se arată pe latura din jos a frunzelor în formă de crustațiune albărie sau în formă de pete de mucezeală, înfloritură, căreia urmează uscarea și căderea frunzelor) în oare-care an nu s'ar ivi de loc, în atare cas în anul următor acestuia numai prima stropire este obligatorie.

§. 7.

Acei posesori de vii, cari aparțin unei reuniuni de vieri constituite pe baza art. de lege XII. din anul 1894, sau cari posed tulumbe de peronosporă proprie și de fapt și duc în îndeplinire măsurile de apărare, precum și acele teritorii de vii, a căror cultivare s'a

sistat în urma devastării prin filoxeră sau din alte cauze, nu cad sub dispozițiile acestui statut.

§. 8.

După terminarea stropirii a doua comisiunea executivă compune rațiociniile, repartizează spesele avute pe posesorii de vie, respective în proporția extensiunii viilor și prezintă rațiociniul instruat în modul acesta reprezentanței comunale. Prețul instrumentelor (tulumbelor) de stropit asemenea se repartizează pe posesorii de vii și se încasează dela acestea în 2 rate anuale. Instrumentele de stropit sînt proprietatea comunei, se păstrează de către primăria comunală și se pun din partea ei prin comisiunea executivă la dispozițiunea posesorilor de vii.

Pe baza rațiociniului și registrului de repartizare, aprobată de reprezentanța comunală, primăria comunală încasează — conform normelor referitoare la încasarea dărilor publice — dela posesorii de vii sumele anticipate pentru ei și cu acestea restituie cassei comunale spesele anticipate.

§. 9.

Posesorul de vie, care împedecă în ori-ce mod lucrarea comisiunii executive sau a lucrătorilor trimiși de ea, precum și acela, care fără motiv plausibil își neglijează sau deneagă împlinirea datorinței sale de a duce apă și a da lucrători, în fine acel posesor de vie, care aparține unei reuniuni de vieri sau dispune de instrumente de stropit, dar' nu aplică în timpul recerut mijloacele de apărare, cu toate că a fost provocat de către comisiunea executivă, comite transgresiune și se pedepsește cu pedeapsă de bani până la 100 coroane, care în cas de neîncasabilitate să schimbe în arest până la 20 zile.

§. 10.

Pedepsele de bani dictate și încasate pe baza acestui statut se folosesc spre scopurile indicate în §-ul 101 al art. de lege XII. din anul 1894,

§. 11.

La dejudicarea transgresiunilor cualificate prin acest statut sînt competente autoritățile numite în §-ul 103 al art. de lege XII. din anul 1894, urmându-se procedura normată în ordinațiunea min. de agr. nr. 48000/1894.

§. 12.

Conform autorizării date prin §-ul 6 al art. de lege XL. din anul 1879 statutul acesta intră numai decât în vigoare.

Asigurările de viață.

(Urmare).

Învătătorul mai adause: „Pedeca de a nu pute plăti odată prima de asigurare la timp se poate delătura fără mare greutate și pe altă cale. Este un leac foarte bun pentru așa ceva, adică, „să te împrumuți“. Farmacia unde se poate face acest recept, este „reuniunea de credit“ sau „cassa comunală de economii și anticipațiuni“. Unui om harnic și cruțător, care poate nu are la îndemână cei 15—20 franci, pe care trebuie să-și plătească pentru asigurare, unui atare om, cassa de economii, al cărei membru este și el, bu-

curos îi va anticipa această sumă, numai mai târziu, când dă de bani, trebuie să-și plătească.

Aci ear' putem vedea deosebirea între asigurările de viață și cassa de economii. La cassa de economii nu depune omul bani când nu are, și de multe ori și când are. Prima pentru asigurarea de viață trebuie plătită și atunci când nu sînt bani, și dacă te-ai împrumutat trebuie replătit. A căpeta bani cu împrumut pentru așa ceva e cu atât mai ușor, căci asigurat fiind, ești mai creditabil“.

Nenea George ia din nou cuvîntul și zise: „Eu nu vreau să-mi asigur viața. Am auzit dela mulți, că cei care își asigură viața nu mai trăiesc mult, căci aceasta însemnează a te amesteca în afacerile lui Dumnezeu. Aceasta trebuie să-și lăsăm. Ceea-ce face bunul D-zeu e bine făcut“.

Preotul nu putu trece cu vederea aceste observațiuni ale lui nenea George și răspuse: „Dumnezeu în sfînta evanghelie poruncește, ca bărbatul să-și iubească nevasta și copiii, el poruncește mai departe copiilor, ca să-și iubească părinții. Sfîntul apostol Pavel încă zice: „Acela, care nu se îngrijește de ai sei, este mai rău ca un păgân“. Mai departe Isus Christos poruncește tuturor oamenilor să se iubească și să se ajute unul pe altul. De aceea orice unire spre scopuri bune este făcută la loc în sensul creștinismului, și chiar trebuie făcută. Religiuinea privește asigurarea ca o faptă morală, pentru-că ea corespunde dreptății și iubirei creștinești. Este însă și de lipsă, ca aceia, cari se asigură, să fie oameni muncitori, cruțători și cu preîngrijire. Ne va fi ușor a documenta, că aceasta zace și în spiritul religiuinei.

În creștinism, munca onestă, fie ea de ori-ce natură, totdeauna s'a onorat și s'a recomandat. Creștinii totdeauna au știut să-și înmulțească averea lor prin cruțare și cumpetare. (Va urma.)

Sfaturi economice.

Îngrijirea pielei la cai și vite.

Pelea este o parte foarte însemnată a trupului. Ea are a îndeplini o mulțime de lucrări foarte de lipsă pentru susținerea și înaintarea sănătății. Pielea stă în strînsă legătură cu toate părțile animalului și în unire cu plumăniile, rărunchii și mațele ajută schimbarea materiilor, neapărat trebuincioase. Fără o schimbare în regulă a materiilor din lăuntru de sănătate nu poate fi vorbă. Pentru aceea este în folosul sănătății animalului și peste tot în folosul economului, să poarte cea mai mare grijă de pielea numitelor animale. Căci prin răcire sau prin negrijire, pielea nu e în stare a da ajutorul ce-l cere natura dela ea în folosul numitelor trei organe (plumăni, rărunchi

și mațe). Și în aceasta zace prilejul deosebitelor boale, pentru-că în astfel de împrejurări sănătatea nu se mai poate privi ca deplină. Fiind pielea mult timp în nelucrare, părul își pierde luciul, se arată locuri fără păr și bube, privirea (uitătura) devine obosită, caii arată puțină inimă și puțină voce la lucru, vacile dau lapte mai puțin și mai rău ca mai înainte, ear' la vitele de îngrășat punerea cărnei încetează sau chiar scade.

Stîrpirea mezelor (boureilor).

Un bun și ușor mijloc pentru prinderea stricăcioșilor bourei de grădină stă într'aceea, că se pun între straturi mai multe tăiere, cât mai puțin cufundoase, umplute cu bere. Îndeosebi noaptea boureii trag în număr mare la această beutură și cu chipul acesta se pot prinde și omori cu înlesnire.

Udarea pomilor la afunzime.

Pomii au mai mare lipsă de apă decât de materii nutritive și chiar și în pământ sărac se pot crește pomi frumoși și puternici, având neîntrerupt umezeală destulă. Mai multă lipsă de apă duc merii, pentru-că partea cea mai mare a rădăcinilor lor se întinde în laturi și creșe oblu, astfel că ele, fiind aproape de fața pământului, sufer adesea de secetă. Pentru o udare regulată la afunzime, ani de-arîndul s'au făcut cercări, cari au avut foarte bune urmări. S'au făcut adică, după mărimea pomilor, 2, 6 până în 8 găuri sub streșina coroanei. În aceste s'au pus — ca de 10 cm. afară din pământ — urcioare, al căror gât și toartă s'au rupt și al căror fund s'a spart; ear' pentru-ca să fie scutite de goange și de astupat au fost acoperite cu câte o lespede de peatră.

Petroleul în cotețele găinilor.

Stropirea cu petrolu a locurilor de durmit și a cuiburilor în cotețele de găini, nu este stricăcioasă, ci este un mijloc foarte bun pentru stîrpirea insectelor. Unse fiind cu petrolu prăjinile, pe cari dorm găinile, și stropite fiindu-le cuiburile, aceste rămân timp îndelungat scutite de insecte. Din contră petrolul nu se poate întrebuința ca leac pentru galițe, nici pe din afară și cu atât mai puțin dându-se în lăuntru.

În contra albinelor răpitoare.

Într'o litră de apă, care ferbe, se pun 5 decagrami de acid de carbol cristalizat și 5 decagrami glycerin; în această amestecătura se înmoaie o spongie, care se pune dinaintea urdinișului coșniței atacate de răpitoare, astfel ca se rămână numai o mică deschizătură pentru intrare și eșire. Mirosul cel tare oprește de a intra

pe albinele răpitoare, dar' nu și pe cele din coșnița proprie. La începutul răpirei e de ajuns și numai dacă se unge urdinișul sau scândura dinaintea lui cu astfel de materie, care e bună și pentru udarea mânilor, când cu prinderea roilor și când cu prilejul lucrării în coșniță; pentru aceea se poate recomanda îndeosebi stuparilor sficioși ca mijloc de apărare în contra împunsăturilor de albine.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului Mihail Băiaș în Sasca-montană. Mașini de tăiat nutreț se află mai în toate fabricile de mașini agricole din orașele mai mari. În Sibiu se află la *Andrei Rieger*, fabricant (Tîrgul scîndurilor) cu 33 fl., 47 fl., 72 fl. și 190 fl. Cu bani gata ele sînt ceva mai ieftine. Cu ceea, al cărei preț e 33 fl. se pot tăia 4 hectolitri pe oră și e destul de bună.

Știri economice.

Starea sîmînăturilor în străinătate. Conform informațiilor sosite în ministerul de agric. dela consulatete c. r., starea sîmînăturilor în diferitele state este următoarea:

Austria. Din Viena se anunță: Cu mijlocul lunii Iulie sîmînăturile au fost: Sîcarea peste tot indestulitoare. Grăul, care în mare parte e secerat, a dat foarte bună roadă. Ovîsul mijlociu. Cucuruzul a cam rămas în creștere și umezeala i-a stricat mult. Fînul e puțin, dar' e bun. Crumpenile promit mult. Poame sînt puține.

Belgia. Peste tot se așteaptă un bun rezultat dela seceriș. Grăul e mai bun ca sîcarea. Sîmînăturile de primăvară sînt cam slabe. Fîn e mult.

Germania. Grăul și sîcarea sînt foarte bune, dar' sîmînăturile de primăvară au rămas mult din creștere. Crumpenile din pricina mulțor ploii s'au putrezit în mare parte. Fînul atât calitativ cât și cantitativ este indestulitor. Seceratul se face favorizat de timp frumos.

Francia. Deși grăul și sîcarea sînt mijlocii și în multe părți bune chiar, totuși nu satisfac pe deplin așteptărilor și nu justifică speranțele puse în producțiunea anului acesta. Primăverile se desvoaltă în condiții bune. Seceratul decurge.

Anglia. În general starea tuturor sîmînăturilor se poate zice, că e indestulitoare. Seceratul grăului se așteaptă cam prin mijlocul lunii August.

Italia. Starea sîmînăturilor e indestulitoare în țeara întregă și grăul promite roadă mijlocie. Cucuruzul și viile se desvoaltă favorabil. Cultivarea vermicilor de mîtasă promite bune rezultate. Furtunile și ghița încă au făcut pagube în unele părți.

România. Producțiunea anului acesta peste tot se promite mijlocie și prima-mijlocie, grăul în mare parte secerat dă rezultate foarte bune. Cucuruzul crește bine și e legat frumos. Fînățele încă sînt bune. Viscole și furtuni cu ghiță au stricat și în România pe unele locuri.

Rusia. Sîmînăturile de primăvară abia se pot zice mijlocii. Cele de toamnă sînt

mai bune. În ostul și sudul Rusiei însă sînt cam slabe. Primăverile sînt pline de buruieni și astfel în multe părți sînt pustiite. Nutreț încă este puțin.

Elveția. Peste tot starea sîmînăturilor e indestulitoare și se așteaptă roade mijlocii.

Spania. În urma ploilor din Iunie starea sîmînăturilor s'a mai îmbunătățit și acum se așteaptă o producțiune mijlocie.

Portugalia. Secerișul s'a făcut cu finea lui Iunie și a dat roade mijlocii. Crumpenile au fost din cale afară foarte roditoare.

Danemarca. Sîmînăturile, în urma ploilor se desvoaltă în bune condiții și dela bucatele de toamnă se așteaptă producțiune mijlocie.

Cînd se seceră în diferitele state?

Nu este lună în an, în care să nu se seceră în oare-careva parte a lumii. În *Januarie* se seceră în Australia, în *Februarie* în India și Egiptul-superior, prin *Martie* se sfîrșește secerișul în Egiptul-inferior; în *Aprilie* pe insula Cipru și în Persia; în *Maiu* în Algeria, China, Japonia, Mexico și în Statele-Unite; în *Iunie* în Grecia, Rusia-de-sud, Italia, Spania, Francia și în mai multe state din America-sudică; în *Iulie* și *August* în Ungaria, Austria, Elveția, Suedia și Norvegia; în *Septembrie* în Rusia-nordică; în *Noembrie* și *Decembrie* în Australia - de - nord, Peru și Africa-de-sud.

Bani americani în Ungaria. Dela emigranții în America a sosit în Ungaria la decursul anului 1897 suma de 6.9 milioane florini. Acum din pricina războiului trimiterile de bani în continuu scad. Mai mulți bani au trimis Slovacia din nordul Ungariei, cam 5.4 milioane fl., după-cum apare din rapoartele direcțiunii postale din Cașovia.

Canalisarea Germaniei. Din Berlin se scrie, că în proxima sesiune parlamentară se vor pertracta mai multe proiecte de lege despre canalizarea diferitelor ținuturi. Canalul dintre Rin — Elba — Wezer deja e isprăvit. Acum e vorba, că Berlinul și Stettin va fi legat cu un drum de apă.

Canal peste Rusia. Guvernul rusesc a făcut deja planurile pentru a împreuna Marea-de-Ost cu Marea-Neagră prin un uriaș canal. Canalul va porni dela Nord, dela Riga spre rîul Dîna, apoi Berezina, Dnipro și apoi Marea-Neagră. Lungimea întregului drum de apă va fi de 1600 chlm. și va costa 200 milioane ruble. Lucrările pregătitoare deja s'au început. Canalul în prima linie să deschide pentru promovarea comerțului și apoi pentru scopuri strategice. Vapoarele din Nord vor percurge drumul acesta în 6 zile.

Pagube de foc în anii 1895 și 1896.

De curînd a apărut fascicolul statisticii oficiale, în care se cuprind dările de seamă despre pagubele cauzate prin foc în anii 1895 și 1896. Din aceste dări de seamă apare, că Ungaria a îndurat multe pagube prin foc. În regatul întreg pagubele s'au urcat în timpul din urmă la o valoare de 12—20 milioane fl. Pentru comparație amintim, că în același timp în Austria pagubele au fost de 19—22 milioane fl.; în Prusia de 27—29 milioane fl. anual.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Mureș

de
Silvescu Moldovan.

(Urmare).

Scărișoarele.

Capetul de cătră meazăzi-apus al Scărișoarelor e alcătuit din trei piscuri puternice, anume la mijloc e piscul *Belie*, dela care spre răsărit se înalță vârful *Negrilă*, ear' spre apus, eșit mai înafară, *Colțul-Bleanțului*. În coasta *Beliei*, sus înspre vîrf se află peștera *Belioarei*, a cărei intrare întunecată se zărește de departe din vale, asemenea unei guri de bălaur. Peștera are mai multe încăperi, dintre cari una după forma ei se numește *Coș*. Ele au extensiune mare, așa că în cuprinsul lor pot încăpea mai multe mii de oameni. Fiind peștera aceasta așezată sus și încunjurată de două părți cu păreții de stîncă ai *Negrilei* și *Colțul-Bleanțului*, ea are forma unei cetății întărită dela natură și de aceea se mai numește de cătră unii și »cetatea« *Belioarei*.

În cetatea aceasta naturală se refugiau dinaintea prigonirilor locuitorii din împrejurime și voinicii de codru, cari cutierau odinioară munții și pădurile străvechi. În vara anului 1849 asemenea s'au scutit aici Românii din satele dela poalele Scărișoarelor, dinaintea urgiei cetelor ungurești, cari au prădat și au pustiit prin foc Săgăgia, *Belioara*, *Orăștii*, *Runcu*, *Lunca* și comunele de pe valea *Ierii*.

De peștera *Belioarei* și peste tot de Scărișoare, în coastele cărora se mai află peșteri sau borte, este legată tradiția despre »craiul *Bela*«. Se zice anume, că în vremile de demult peste Ardeal era mai mare craiul *Bela*. Acest craiu avea mari bogății și băi de aur în tot Ardealul, dar' cele-ce le avea în Scărișoare, făceau capetul la toate. Aici avea el și »căsămanturi« (casemate) pline cu scumpeturi și locul șteampurilor, în cari se măcina peatra auriferă scoasă din băile lui *Bela*, cred oamenii, că se cunoaște și azi la *Sciolne* (unde e loc de pășune). Se zice, că »hoancele«, (ridicături și gropi) de aici ar fi urmele acestor șteampuri.

Din bogățiile sale craiul *Bela* trebuia să dea dare împăratului pe fiecare an câte o mierță (ferdelă) de galbini și cătane. După-ce s'a întărit *Bela* n'a mai voit să dea darea. Împăratul a trimis împotriva-i pe fiul seu, care însă necunoscînd toate cotiturile din acesti munți, căzî în prinsoare la *Bela*. Acesta porunci să-l ucidă și apoi îl umplî cu paie și-l trimise la împăratul.

Știind însă ce are să pătască, *Bela* nu mai așteptă sosirea împăratului, ci adunîndu-și toate bogățiile, intră cu ele cu tot în o borbă și se ascunse în adâncimile pământului, astupînd intrarea cu pietri și glij. Pe unde a fost această intrare nu se știe, dar' se zice, că craiul a pus să o străjuească patru draci, ca nime să nu poată intra în lăuntru. Se spune mai departe, că în ziua de *Rusale*, un om ar fi aflat peștera deschisă și a intrat în ea. Aici a văzut pe *Bela* șezînd la masă, cu capul răzimat pe mâni; el stătea nemișcat, căci era schimbat în peatră. Împrejur de el erau buți cu vin, grămezi de galbini și prin cuire vase de aur. Omul a luat un pumn pe galbini și a voit să-i ducă, dar' n'a putut, căci o putere nevăzută l-a silit să pue galbinii îndărăt, de unde i-a luat.....

Să crede, că craiul *Bela* are să învie deodată cu *Alexandru-cel-Mare*.

S'ar părè, că dela numele craiului *Bela* se derivă numirea »*Belioara*«, care adusă în combina-

ție cu cuvîntul unguresc »*Belavára*«, ar însemna »cetatea lui *Bela*«. Trebuie însă să observăm, că mulți, cari povestesc tradiția de mai sus, nu fac amintire despre numele craiului, ear' numirea *Belioara* poate să fie un diminutiv dela *Belie* (din rădîcina slavonă *bjel*-alb-suriu, cum sînt stîncile de aici.*) (Va urma.)

*) Numele de *Bela* posibil să nu fi trecut prin tradițiune, căci mulți nu cunosc acest nume, ci poate să-l fi dat poporul în urma celor auzite dela străini, cari au cercetat Scărișoarele și cari au făcut combinația între *Belioara* și ungureșcul *Belavára*. De aceasta părere e și dl *E. Mezei*, care mi-a comunicat unele date de aici. În »*Utilkalauz*« a lui *EMKE* se zice, că numele *Belioara* se derivă dela cuvîntul românesc: *bălaur*, ceea-ce însă e puțin probabil.

CRONICĂ.

A 4-a ședință literară a „Reuniunii sodalilor români. Joi, în 28 Iulie n., s'a ținut a 4-a ședință literară a numitei Reuniuni, sub președința dlui *Victor Tordășianu*, fiind de față un număr frumos de meseriași membri ai Reuniunii, cum și câteva doamne și — o domnișoară. Cătră orele 9, dl președinte deschide ședința prin o frumoasă cuvîntare, în care arată folosul ce-l pot aduce astfel de ședințe, și după-ce salută pe cei de față, cari din ce în ce arată tot mai mare interes, prezentându-se tot mai mulți la ședințele literare, invită pe dl *Mih. Simonetti*, sodal franzelar (covrigar), să se achite de datoria ce a luat-o asupra-și și să se declame ceva. Dl *Simonetti* a declamat poezia „*Despina Doamna*“ foarte bine, pentru-ce a și fost aplaudat din partea celor prezenți. — Dl *Ioan Moldovan*, sodal lăcătar, de prezent angajat la stabilimentul electric, a descris pe cât a putut, — altcum destul de bine, — mașinăriile prin care se face electrica, cum și primejdiile, ce din nebagare de seamă se pot atrage prin droturile electrice, când sînt în umblare. Dl *Moldovan*, partea cea mai mare și-a cetit prelegerea, și așa a dovedit, că dacă dînsul s'ar obișnui să citească *mai mult*, altă-dată și mai bine ar mulțumi pe ascultători. — A urmat apoi dl *Ioan Bologa*, măiestru pantofar, care a cetit o bucată din „*Schițe umoristice*“ de *E. Hodoș*: „*Fragmente vechi*“. Bucata a fost bună, bine și în înțeles cetită, prin unele locuri prea umoristică, însă nici-decum acomodată de a se ceti la o ședință literară, în o Reuniune, la care sînt de față partea cea mai mare tineri meseriași, precum și doamne și domnișoare, — și on. *Comitet* al Reuniunii ar putea de altă-dată să aleagă însuși, sau cel puțin să revedeze piețele ce și-le aleg membrii ca să se producă cu ele. Sperăm, că în viitor așa va fi. — Cu acestea încheiîndu-se programul, dl președinte mulțumește celor prezenți pentru participare, și încheie ședința la orele 10 $\frac{1}{4}$.

Unul din cei de față.

În atențiunea învățătorilor români. Ni-se acrie: La școala poporală română gr.-cat. din orașul *Bistrița*, centrul comitatului *Bistrița-Năsăud* — școală sistematizată cu doi învățători — se simte trebuința unui învățător, care să fie destoinic a ridica această școală la nivelul, pe care stau școalele de altă limbă din localitate. Devenind acum vacant un post de învățător dela această școală și publicîndu-se în *Tribuna* (nrul 155) concurs cu termin până în 14 August n. c., ținem a aminti, că salariul anual de plătit în rate lunare din cassa bisericeii face 300 fl., cuartirul liber din edificiul școlii, constător din 2 odăi, curte și grădini, apoi 5 orgii de leune pentru încălzitul saiei de învățămînt, cari sînt

de ajuns și pentru încălzitul cuartirului învățătoresc, fac la olaltă 150 fl.

Dacă învățătorul ales va fi în stare a-și împlini chemarea după dorința senatului școlastic, va primi la sigur ajutorul anual de 100 fl., de care se împărtășește și învățătorul actual, ear' dacă pe lîngă acestea va avea cunoștințe musicale, ca să se poată conduce corul vocal de curînd înființat și să nu fim siliți a ține spre acest scop măiestru deosebit, va mai primi o remunerație anuală de cel puțin 100 fl., cu un cuvînt, dacă învățătorul ales va corespunde cerințelor aci descrise, dotațiunea lui anuală se poate urca la 700 fl. Spre orientare învățătorilor noștri.

Un amic al școlii.

Avîs autorilor învățătorii! „*Almanahul Inv. rom.*“, ce va apăre cu începerea anului școl. viitor (1898/9), va cuprinde în sine și un conspect asupra „*Învățătorilor ca autori*“.

În lipsa de adrese exacte și dorînd să evit atare comitere, via prin aceasta a ruga pe toți domniile colegi învățători, ca foști, sau și de prezent redactori la atare foaie, ori autori a vre-unui op tipărit, să binevoiască a-mi trimite, pe lîngă datele de adresă și un conspect asupra cărților de ori-și-ce soi, dar' edate, — mai bine însă, a-mi trimite cât mai în grabă și câte un exemplar din acele opuri, ca astfel să le pot expune între înserate, făcîndu-le cunoscute abonaților *Almanachului*.

Recița-montană (*Resiczabánya*), în Iulie 1898.

Iosif Velcean.

Scrittorii maghiari. Foile ungurești se plîng, că nu mai au scriitori literari, pe cum aveau. Amintind faptul, „*Alkotmány*“ zice, că provine de acolo, că majoritatea literaților maghiari sînt *Fidani*, cari fac parale nu literatură. Frumoasă constatare despre literatura maghiară.

Foc mare în Brașov. Duminecă dimineața un mare foc a izbucnit în Brașov, care a mistuit fabrica de postav a proprietarului *Scherg*. Întreagă fabrica a căzut pradă flăcărilor; abia vre-o câteva edificii laterale s'au putut mîntui; paguba e peste 200.000 fl.

Robotă. Țăranii cehi se pregătesc a sărba în 21 August cu frumoase sărbări jubileul de 50 de ani dela ștergerea robotei. Cu prilejul acesta se va ține și o mare adunare de popor. Ce bine, că Cehii nu trăiesc în Ungaria, căci atunci de sigur nu le-ar fi iertat să țină adunări jubilaire, cum nu ni-s'a permis nici nouă ținerea adunării dela *Blaj*.

Bandă de hoși în România. De vre-o câteva zile o bandă de 60 tîlhari pradă și jefuește prin județul *Tecuciu*. În urmărirea ei s'a trimis o poteră compusă din 60 roșiori și 8 gendarmi, sub comanda unui căpitan și a unui locotenent.

Ploaie cu gândaci. În București și în Galați a căzut în săptămîna trecută o adevărată ploaie de gândaci. Cu deosebire la București, ploaia de gândaci a fost înspăimîntătoare. Cîte 2—3000 deodată, gândacii cădeau pe mesele dela diferitele grădini publice. Pe drumuri și în Calea Victoriei milioane de gândaci au căzut, așa că ulițele erau negre de ei.

Necrolog. Subscriși cu inima înfrântă de durere anunță moartea neuitatului părinte, moș, frate, unchiu, consăngean și părinte sufletesc *Stefan Pop de Mireșul-mare*, preot iubitor, paroch de Babța, întâmplat în anul 77 al vieții, 54 al preoției și 37 al văduviei, la 28 Iulie, 9 ore seara, după primirea s. s. sacrameente ale muribunzilor. În mormântarea și s. liturgie pentru sufletul adormitului s'au celebrat în 30 Iulie, la 10 ore a. m. S'au stins o viață laborioasă, a încetat a bate o inimă nobilă. In veci amintirea lui! Babța, 28 Iulie 1898. Ana cu soțul Teodor Lengyel, preot în Stremț. Petru cu soția Veronica Laszlofi, cooperatoar în Babța. Gregoriu cu soția Emilia Oasian, preot în Unimet. Maria și familia ei, ca fii. Ioan Lengyel cu soția Eugenia Tulbure, preot în Corni. Rosalia Lengyel cu soțul ei Ioan Pieșiu, preot în Bocșa. Regina Lengyel cu soțul ei Mihail Bohățel, posesor în Supurul-de-sus. Cornelia Indre cu soțul ei Vasiliu Pop, preot în Oarța-de-jos. Georgiu Pop, Stefan Pop, Petru Buda, Dr. Alexandru Gheție, prof. de s. teologie, Dr. Ioan Gheție, avocat și Maria Gheție, ca nepoți și nepoate. Teodor Lengyel, Teodor, Petru, Coriolan Ilieșiu, Constanța Bohățel, Teresia, Cornelia, Eleasa Pop, ca strănepoți și strănepoate. Ioan Pop, posesor în Mireșul-mare, ca frate. Numeroșii consăngeeni, amici și cunoscuți. Poporenii gr.-cat. din Babța, ca fii sufletești.

Wlassics și rabini. Ministrul de culte și instrucțiune publică vrea cu ori-ce preț să placă Jidanilor. De curând a donat 2500 fl. — firește că din banii statului — ca să se împartă ca ajutor între rabini. Cu banii adunați de pe la bietul popor — se vede că guvernul vrea să și hrănească drăguții de Jidani.

„Agitator Valah” arestat. Foile ungurești fac multă paradă cu un anumit *Pintye György*, arestat de curând în Budapesta pentru falsificare de cambii — numindu-l „agitator valah”. Cinismul acesta al foilor ungurești ne revolta și ne surprinde. *Pintye György* numai atâta legătură a avut cu Românii, că s'a născut Român, de fapt însă le-a aparținut lor Ungurilor cu trup și suflet. E un individ de duble existență, neputând trăi ca om de cinste s'a renegat și știut este, că în Ungaria renegarea e un bun mijloc de traiu pentru toți gâgăuții. Pe *Pintye Ungurii* l-au făcut detectiv, mai pe urmă l-au împărțit la secțiunea politică a lui *Jeszenszky* și a fost mâna acestuia. În calitate aceasta călătorea prin București și prin toate ținuturile românești, și era cel mai celebru detectiv, care știa să colporteze minciuni despre „agitațiunile Valahilor” și să pună la cale dimpreună cu *Jeszenszky* toate păcătoșeniile și volnicțiile, îndreptate în contra noastră. Se vede însă, că nu s'a oprit numai la atâtea, ci s'a ocupat sistematic și cu falsificări de cambii, înșelând în chipul acesta mai multe bănci. Acum descoperindu-i-se păcătoșeniile, a fost arestat. Foile ungurești, din cauza că a fost Român de naștere, în cinismul lor merg până acolo, de îl presentă ca pe un „agitator valah”, fără de a le fi rușine a o face aceasta, când chiar ei l-au folosit de mijloc în contra noastră. Dacă a fost în serviciul vostru până acum, nu vă lăpădați de el nici-acuma: al vostru-i, al vostru s'au rămană.

Liturgia maghiară — și foile strălune. Sânt supărați Ungurii, că foile din străinătate scriu vehement în contra limbii

liturgice maghiare, pe care cu ori-ce chip vreau să o introducă în sanctuarul bisericii. Se vede, că străinătatea le cunoaște bine intențiunile, de-a servi maghiarisării și prin sfânta biserică.

Statistica populației din Ungaria, pe luna lui Iunie conține date foarte interesante, din cari extragem unele. În luna aceasta au fost 44 096 de nașteri și 32 877 cazuri de moarte. Resultă deci o creștere a populației de 11 219 persoane. Cele mai multe cazuri de moarte au provenit din *otită, difterie și tifus.*

Vrăjitoare renumită. În Timișoara poliția a arestat o vrăjitoare de renume. Făcându-i cercetare de casă au descoperit la ea o mulțime de scrisori, primite dela mai multe femei din înalta societate, cari au stat cu ea în legătură, cerându-i boscoane pentru diferite lucruri. Faptul acesta a făcut mare ferbere în oraș.

Comună nimicită de foc. Un foc grozav a isbugnit în comuna Patak. Întreg satul a fost mistuit de flăcări. Numai două case mai lateralnice nu au ars.

Noue defraudări. Earăși s'au întâmpplat trei defraudări. Vice-notarul Mézey Akos din Nitra, a fost arestat pentru defraudări și falsificări de cambii. Mai departe în Eperjes, notarul de acolo Farna János, a defraudat câteva mii. A treia defraudare s'a făcut în Seghedin și e și mai revoltătoare. Judele de tribunal de acolo, Keszler, pe toți aceia, cari ajungeau la judecată sub mâna lui, îi pedepsea cu amenzi în bani, cari îi folosea apoi spre scopurile sale. Acum însă au dat de urma daraverilor lui și l-au arestat. — Numai înainte și spor bun pe calea apucată.

Un tiner. cu maturitate, care posedă pe lângă limba română și limbile germană și maghiară în vorbit și scris, dorește a afla vre-o ocupațiune într-o cancelarie notarială. Informațiunile să se trimită: Brașov, post-restant sub: „A. B. C.”

AVIS!

Acia dintre inbișii nostri cetitori, cari încă nu și-au plătit abonamentul pe jumătatea a doua a anului, sânt rugați a-l plăti cât de curând, căci în cas contrar nu vom mai pute să le trimitem foaia. Sistarea va urma cu numărul 32 al „Foilor Poporului”. Acest număr va fi cel din urmă pentru acia, cari până la epșirea lui nu și vor fi înorit abonamentul.

Administrația
„Foilor Poporului”

Apel către publicul cetitor.

Subscrișul în numele comunei curat românești *Drăgești*, pe această cale vin a ruga pe frații de un sânge, că având în anul acesta recolta îndestulitoare, din abundența lor să binevoiască a împărtăși baremi cât de puțin pe nefericii locuitori din amintita comună, cari după recolta cea rea din anul trecut, toată speranța și-au pus în recolta anului present; dar o gheață ne mai pomenită a nimic de săvârșit toată nădejdea și i-a despoiat și de cel mai de lipsă nutreământ al lor și al familiilor lor, așa încât neavând nimic ce aduna de pe hotarul lor, astăzi nu au cu ce se susține de pe o zi pe alta.

Socotind, că acuși se apropie iarna grea, ca să nu fie supus acest bun, dar nefericit

popor foamei celei mai groaznice, apelez la mila și marinositate publicului românesc, să se îndure a-i ameliora soarta amară prin ori-cât de puțin dar, adresat subscrișului, care apoi pe calea aceasta cu mulțumită va face dare de seamă despre ofertele incuse.

Totodată cu mulțumită aduc la cunoștința on. public, că deja au binevoit a dăru pe acest scop doamna S. Botta din *Ghiriș* 6 fl. și M. O. D. Ioan Genț, asesor cons. și paroch în *Hajeu* 7 fl.

Lacrămile de recunoștință ale celor lipsiți să le ceară respătă dela bunul Dumnezeu.

Drăgești, com. Bihor, 30 Iulie 1898.

Ioan Papp, preot gr.-cat.

Negoț de prune.

Din jurul *Iliei* (comit. Hunedoarei) ni-se scriu următoarele, asupra cărora atragem luarea aminte a celor interesați:

În anul acesta sânt multe prune în comunele: *Vica, Runcsor, Brădățel, Boiul-de-sus, Boiul-de-jos și Cărmăzinești*, cari toate se pot aduna la un loc potrivit. S'a plătit în anul trecut cu 2 fl. hltra, acum însă sperându-se o roadă mult mai mare, Jidanii din apropiere amenință că nu vor mai da acel preț. Oamenii sânt înglodați în datorii și ar fi de dorit, ca prunele, cari formează singurul lor câștig, să fie căutate.

Neguștorii, cari au lipsă de prune, sânt avisați pe calea aceasta despre starea lucrului, ca să aibă timp pentru informare.

Prețul bucatelor.

Grâul s'a vëndut în Sibiu cu 8 fl. 50—10 fl. hl; în Arad grâul vechiu 8 fl. 50, grâul nou 8 fl. 30, în Cluj grâul nou 8 fl.—8 fl. 50 de maje. *Secara* în Sibiu 5—6 fl., în Făgăraș 5 fl.—5 fl. 50 de hl., în Arad 7 fl. 50, în Cluj răcara nouă 6 fl. 50—7 fl. de maje. *Cucuruzul* în Sibiu 4 fl. 30—4 fl. 80, în Făgăraș 4 fl. 50—5 fl. de hl., Arad 8 fl. 50, Cluj 6 fl. de maje. *Ovșul* 2 fl. 20—2 fl. 80 hl. în Sibiu și Făgăraș, 7 fl. 60 în Arad și 6 fl. 50 cr.—7 fl. de maje în Cluj. *Orzul* în Sibiu și Făgăraș 4 fl.—4 fl. 50 hl., orz nou în Cluj 4 fl. 50—5 fl., în Arad 7 fl. 50 de maje.

R Î S.

Țiganul plugar.

Avea gând și Țiganul a se face plugar, și și-a cumpărat o holdă, dar i-au spus oamenii, că pământul dacă nu-l ungi, nu te unge. Țiganul a cumpărat vre-o câteva slănini, le-a acățat de cai și a frecat întreagă holda cu slănina pe care a pus-o cu șoricul în sus, și apoi a aruncat sēmēnța. Cioarele toată i-au cules sēmēnța de pe slănini și Țiganul nu avu nici un fir de grâu, numai buruieni din dungă n dungă. De atunci s'au lăsat Țiganii de plugarit, vëndend că nu li-se arată.

Impărt. de G. R. Șeținianul.

POSTA REDACȚIEI.

I. Petr. în Gorj. Mulțumite. Am dispus trimiteria foilor, pe care credem că o veți fi primit. Vă salutăm.

P. P. în Vi. Dorința și-se împlinesc. În scrisoare mai pe larg.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressmandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Duminica a 9-a d. Ros., gl. 8, sft. 9.	rés.	ap.
Dum.	26 S. Muc. Ermolue	7 Caetan	4 41 7 19
Luni	27 † M.M. Panteleimon	8 Chiriac	4 43 7 17
Marti	28 AA. Proh. și Nican.	9 Roman	4 45 7 15
Merc.	29 Muc. Calinic	10 Laurenție	4 46 7 14
Joi	30 Ap. Sila și Siluan	11 Susana	4 48 7 12
Vineri	31 Drep. Eudochim	12 Clara	4 50 7 10
Sâmb.	1 † Scoat. c. și S. Mac.	13 Casian	4 51 7 9

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 27 Iulie: Bran.

Mercuri, 29 Iulie: Reghinul-săsesc, Rodna-veche (2 zile premergătoare tirg de vite), Sebeșul-săsesc (până în 31, numai tirg de oi).

Joi, 30 Iulie: Ațel, Apoldul-mic.

Vineri, 31 Iulie: Uioara.

Sâmbătă, 1 August: Avrig, Harasztkerek.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Insoțirile de credit

împreunate cu

insoțiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăptărit etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de insoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Revista rom. de agricultură din comitatul Sibiuului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am început a pregăti în atelierul meu de lăcătuș artistic și

casse contra focului și spargerei

în executare solidă, pe lângă prețuri moderate, și deja am gata un deposit de casse lucrate de mine. [1534] 1—10

Cu toată stima

SAMUEL SCHUSTER,

Hundsrücken nr. 23.

Prețuri ieftine, culante condițiuni de plătire.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
- „Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75.
- „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Icoane sterse“, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

— Cel mai nou volum de nuvele: —

- „În viitoare“, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,

[480] 23—

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Nr. 803—1898.

[1538] 3—3

Publicațiune.

Casele de cărcimărit ale comunei Veștem de sub nr. casei 140 se vor da în chirie pe perioadă de 3 ani, începând din 1 Ianuarie 1899, pe calea licitațiunii publice tirândă la 14 August st. n. 1898, la 2 ore după amiază, în cancelaria subscrisei primării.

Condițiunile de închiriere se pot privi în orele oficioase, în cancelaria comunală.

Veștem, în 30 Iunie 1898.

Primăria comunală:

Spornic,
notar.

Ioan G. Bozdocu,
primar.

Rachiu curat de prune

100 litre 45 fl., ear' în cantitate mai mare cu 43 fl., se află de vânzare la [1511] 2—3

Ioan Oprean,

Conța, (Koncza Alsófehérmege).

Se caută 2 învățăcei de prăvălie!

Firma

Frații Floș & Comp. în Mercurea,

tovărășie comercială, primește în prăvălia mixtă de acolo 2 învățăcei de prăvălie români, în etate dela 14—16 ani. Cei-ce vor ști și limba maghiară și germană vor fi preferiți. [1512] 1—3

Doritorii de a se aplica sunt rugați a se adresa la susnumita firmă.

A apărut la „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu

Cartea

Stuparilor
săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reunelui rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 31—60

În numele direcțiunii:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului [624] 19—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

Semnul

C. F. J.

Semnul

C. F. J.

Coase din oțel vërsat Tiegel

sub garanța pentru calitate excelentă.

Lungimea	75	80	85	90 cm.
1 bucată	—80	—80	1.—	1.—

Fiecare coasă cumpărată sub garanță dela mine, care nu corăspunde, se ia îndărăt, respective se schimbă, chiar și dacă a fost folosită.

La cumpărare de 10 bucăți de coase deodată, una se dă gratis.

În un pachet de 5 chlg., după lungimea coaselor, întră 6—8 bucăți, la care se se alătore portul postal dimpreună cu timbrul de fracht și provisiunea de rambursă câte 27 cr. în depărtarea zonei prime și 42 cr. în toate celelalte zone. [1225] 10—

Cute pentru ascuțit coasa

dela fl. —.06 până fl. —.35.

Carol F. Jickeli în Sibiiu.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.